

Tezcatlipoca - Dýmající zrcadlo

Zdeněk Patrick

A ještě jednu podivnou věc jsem viděl v královském paláci. Nad nepřiliš hlubokou studnou spočívá obrovské zrcadlo. Vejde-li někdo do studně, slyší všechno, co se u nás na Zemi hovoří, a podívá-li se do zrcadla, spatří všechna města a všechny národy, jako by stál před nimi.

Lukianos: Pravdivé příběhy

I svolal do nejnádhernejších síní uprostřed nekonečného vesmíru radu bohů. Bylo odtud vidět vše, co kdy bylo stvořeno.

Platon: Kritias

Dne 9. října 1492, dva dny předtím než Santa Maria dopluje k břehům Nového světa, zapisuje Kryštof Kolumbus do lodního deníku zajímavou a nezvyklou zprávu. Toho dne se stal společně se svými námořníky svědkem velmi neobvyklého jevu, který se vymyká všemu, co doposud na svých cestách mohli spatřit. Kolem lodi nehlučně manévroval obrovský diskovitý předmět, který se později vytratil neznamenalob minulých i budoucích? Jistě a nezadržitelně se blíží doba, kdy s konečnou platností zapadne slunce i nad indiánskými říšiemi Jižní a Střední Ameriky. Blíží se doba conquisty. Španělští dobyvatelé se zmocní neuvěřitelného pohádkového bohatství. Lodě obtěžkané zlatým lupem a kultovními předměty Inků, Mayů a Aztéků budou směřovat přes Atlantický oceán a s nimi i legendy o létajících hadech, o bozích z dalekého vesmíru.

Počátek conquisty vynese, počínaje rokem 1519, na výsluní pomyslné slávy neurvalce a násilníky typu Pizzara či Cortéze. Conquista přinese zkázu civilizacím, které jsou svým způsobem vyspělejší než ta, která jim zkázu přináší. Španělští kolonizátoři postupně ovládnou celý prostor od Yucatánského poloostrova až po Ohňovou zemi. Na své dobytelské cestě ničí kultovní památky, svědky dávné minulosti, a tak mnoho pozoruhodností je nenávratně ztraceno. Snad leží kdesi na dně Atlantického oceánu, pokud nezmizely v propasti neúprosného, bezohledného a úmyslného ničení

nebo v tajných sklepeních Madridu.

Přes tyto cynické snahy se část kulturního bohatství lidstva dochovává až do dnešních dní a budí zasloužený úžas, vyrazí dech.

Uchovala se i podivuhodná legenda o opeřeném hadu Quetzalcoatlovi i jeho zlém protějšku Tezcatlipokovi. Tezcatlipoca - dýmající zrcadlo, majitel kouzelného obsidiánu, který nosí Chaystáech,shbuví kámen. Sopečné sklo šedého až černého zabarvení.

Kouřící zrcadlo, dýmající zrcadlo, to je jméno Tezcatlipocy, ale také jeho kouzelné aparatury, která učinila ze svého majitele neobyčejně mocné božstvo. Tezcatlipoca mohl vždy, kdykoli toto zařízení použil, sledovat na velké vzdálenosti své nepřátele, ale i vzdálené krajiny.

A nejen to!

Kouzelné šedé „dýmající zrcadlo“ umožnilo svému majiteli spatřit děje dávno minulé i budoucí. Byl to přímo zázračný aparát, jehož parametry by jistě přilákaly nejednoho generála, firera či generalisima. Každopádně toto prazvláštní zařízení patří z většnékteré předměty, které byly kdysi majetkem bohů. Jistý aztécký pohlavár si povšiml rezaté a zčásti pozlacené přilbice jednoho z Cortézových mužů a požádal Cortéze o její zapůjčení s tím, že se Montezuma jistě podiví, až tuto přilbici spatří.

Jistě se podiví, neboť je velmi podobná té, co nosil sám Opeřený had jménem Quetzalcoatl a kterou mají kněží kdesi ukrytou společně s jinými kultovními předměty. Z téhož pramene se dovídáme, že Montezuma skutečně porovnal španělskou přilbici s tou, kterou nosil Opeřený had, a usoudil, že se jedná o výrobek téže provenience.

To byl však s největší pravděpodob-

ností počátek jeho konce, neboť zároveň dospěl k názoru, že bílí mužové přicházejí jako předvoj Opeřeného hada, který v souladu se svým dřívějším prohlášením převezme vládu opět do svých rukou.

A nyní přeskočme v čase i prostoru a přenesme se do Anglie, do roku 1583. Doktor John Dee, tehdy již šestapadesátiletý muž, náhle a nečekaně opouští svou rodnou Anglii, aby se vydal s celou rodinou na neuvěřitelnou cestu. Na cestu kamsi do střední Evropy, tedy přesně do míst, kde z pohledu Angličana „dávají lišky dobrou noc“. Do města, kde sídlí český král a římský císař Rudolf II.

Významný anglický učenec, alchymista, astrolog a matematik opouští nenadále a zdánlivě nelogicky bezpečí, které mu skýtá nejen anglická královna Alžběta I., a spojuje svůj osud s podvodným alchymistou, tehdy devěťadvacetiletým Edwardem Kelleyem. Celá ta cesta má mít ryze soukromý charakter s nádechem útěku před blíže neurčeným nebezpečím. Španělští i jiní špiclové u dvora anglické královny mají nabytí dojmu, že se osud k Johnu Deeovi definitivně obrátil zády.

Pravděpodobně to však bylo právě anglické panovnické oko, které žárlivě střežlo na každý krok Johna Deea. Nás ovšem nezajímají tehdejší intriky panovnických dvorů Evropy, nýbrž pouze to, čím byl vážený anglický učenec na své cestě do Prahy prozřetelnými politiky vybaven. Jakým trikem měl uchvátit srdce sice trudnomyslného panovníka, avšak velkého evropského sběratele umění a kuriozit, mecenáše matematiků, hvězdářů, astrologů a alchymistů. A právě alchymie byla zřejmě tou oblastí, kde ústřední roli měl sehrát Edward Kelley. Jaké další tajemství

spojovalo tyto dva rozdílné muže mimo to, že byli Angličané?

Jedna verze hovoří o tom, že se kdesi v anglické hospůdce zmocnili samotné Smaragdové desky Hermetického boha Trismegista - Thovta, spisu obsahujícího návody transmucací i jiné pošetilosti.

Jiná verze hovoří o spisu později zvaném Vojničův rukopis. Autorem má být středověký génius Roger Bacon (asi 1214-1294), jehož vize vývoje lidské společnosti sahala až do 20. století: automobily, lodě, ponorky, letadla. Tento spis byl kdysi údajně darován Johnu Deeovi vévodou z Northumberlandu, který se ho zmocnil u příležitosti vypalování anglických klášterů.

Takový spis se skutečně dostal až do Prahy, přímo do rukou rektora Karlovy university, aby jej rozluštil. Podařilo se to prý až v roce 1920. Tehdy zabránil David Kuhn, známý odborník na kryptografii, uveřejnění dekodovaného textu, neboť by prý způsobilo explozi přímo neuvěřitelnou.

Ti, co vyslali Johna Deea, neponechali nic náhodě. Proto byl John Dee vyzbrojen ještě jednou věcíčkou, která mu měla otevřít dveře císařských komnat, a nejen těch, ale o tom později.

Po krátké zastávce u polského krále Štěpána Báthoryho vstupují dne 9. srpna 1584 oba Angličané do Prahy. Dnes bychom řekli hlavního města zemí Koruny české. Od nepaměti sídelního města českého krále, panovníka nad územím majícím tehdy 4 miliony obyvatel (Německo 1,5 mil., Španělsko 6,5 mil., Anglie 5 mil.). Praha, tehdejší střed astronomie, matematiky, astrologie a alchymie. Zde byla umístěna největší sbírka světového umění. V tomto městě vytvořili svá vrcholná díla Tycho de Brahe, Jan Kepler a další. Na Josefově ještě žije Rabbi Jehuda Löwi ben Bezalel a tam také kdesi skrývá svého robota pokrytého blátem. Zde probíhají politická jednání tehdejší Evropy. Sem míří i John Dee. Zde však žijí i čeští šlechtici se svými španělskými manželkami, dcerkami guvernérů Limy, či slavných bijců anglických korzárů. Celá mise Johna Deea pravděpodobně, jak

se později dozvíme, ztroskotala právě na této nové módě, která se v Čechách tehdy ujala. Módě českých šlechticů vlastnit alespoň jednu španělskou manželku.

Doktor John Dee navazuje první kontakty s rytířem Tadeášem z Hájků (1525-1600) - matematikem, botanikem, astronomem a profesorem Karlovy university, ale především císařským osobním lékařem a protomedikem Českého království. Mužem, který studoval na mnohých universitách Evropy, tedy i v Anglii, a zřejmě proto John Dee mohl směřovat své kroky právě k němu.

Pravidelné seance pořádané u Tadeáše z Hájků v jeho domě na Betlémském náměstí si brzo vysloužily černokněžnickou pověst. A tam se pravděpodobně John Dee setkává s nejbohatším mužem Evropy, jihočeským vladařem, panem Vilémem z Rožmberka. Pravděpodobně mu umožnil nahlédnout do budoucnosti, tak jako později i císaři. Tam pravděpodobně uzrála myšlenka pana Viléma nepřijmout nabízenou polskou korunu.

Zanedlouho se Johnu Deeovi otevřou i komnaty Pražského hradu a on je jmenován dvorním alchymistou Rudolfa II. Edward Kelley sdílí tutěž kariéru, avšak jeho pozdější osud je velmi žalostný. John Dee požívá zvláštní postavení u císaře, který je jinak velmi „háklivý“ na výběr členů dvora. Nezvykle rychlá kariéra neznámého cizince z nekatolické Anglie! V zemi sice nábožensky tolerantní, avšak kde španělské manželky usměřňují své české kavalkády. Jakým trikem omámil John Dee „habsburské oko“? Existuje vysvětlení v podobě legendy, která se kupodivu nestala v Čechách lidovou, jak bylo tenkrát v kraji dobrým zvykem. Jediné vysvětlení tohoto nezvyklého jevu bylo utajování a rozšiřování této historiky jen v šlechtických kuloárech. Tedy tam, kam ucho nepovolaného lidu nedosáhlo, nebo takřka nedosáhlo. Avšak přesně tam, kam dosáhlo ucho samotného španělského krále.

Dá-li se klep nazvat legendou, pak jádrem legendy je kouzelné zrcadlo, černé a čarodějné, které John Dee jednoho dne předvedl samotné-

mu císaři. Sám císař prý mohl tímto zrcadlem na velkou vzdálenost pozorovat své dvořany a hovořit s nimi. Jediné, co ještě o tomto přístroji víme, je, že jeho podstatnou část tvořilo sklo šedočerného zabarvení. Kdekdo z nás, být v Rudolfově kůži, by asi po spatření své budoucnosti byl velmi trudnomyslný, zasmušilý a nedůvěřivý. Není ovšem známo, zda bylo císaři umožněno budoucí děje spatřit, a tak vše ostatní jsou opět pouhé dohady.

Nicméně dvě legendy o kouzelném zrcadle, jedna jako když druhé vypadne z oka. Legendy, které dělí propasti času a Atlantický oceán. Tezcatlipocovo dýmající kouzelné zrcadlo v rudolfinské Praze? Jak by se však mohlo do Prahy dostat něco, co existuje pouze ve fantazii jakýchsi divochů kdesi na konci světa? Je něco podobného vůbec možné? Procento pravděpodobnosti našeho příběhu se však zvýší a legenda o Tezcatlipokovi dostane zakrátko zcela jinou dimenzi.

Jaké byly další osudy Johna Deea a tím i záhadného přístroje?

Přístroj byl společně s Johnem Deem zapůjčen za úplatu panu Vilémovi z Rožmberka. Je však již jisté, že se pobyt Johna Deea v zemích Koruny české chýlí pomalu, ale jistě ke svému konci. A nad dalšími osudy zajímavého přístroje visí velký otazník. Ano, je velmi pravděpodobné, že právě v okamžiku, kdy slovný doktor překročí státní hranici, bude kouzelné černé zrcadlo na zcela jiném místě než on a jeho rodina. A španělští emisáři a vyslanec vyvíjejí horečné úsilí. Navštěvují samotného císaře a později i pana Viléma v jeho pražském sídle k tajnému jednání. Panu Vilémovi je přislíben Rád zlatého rouna, tehdy nejvyšší katolické vyznamenání, které udílil sám španělský král. Rovněž česká katolická šlechta, podporovaná svými španělskými manželkami, usiluje o bližší nespécifikované potrestání pana Johna Deea a zlatého zrcadla. John byl učenec u císaře osočen, je však v Čechách směšný. V popředí nespokojené katolické šlechty je však mocný muž.

Nejvyšší hofmistr Českého krá-

lovství Jiří Popel z Lobkovic, ale i Pernštejnové, mocný rod spřízněný s Donem Garcíou Hurtado de Mendoza, prvním guvernérem Chile a pozdějším místokrálem v Peru se sídlem v Limě! (Anna Marie Manriquez de Lara z rodu Hurtado de Mendoza, později Pernštejnská, její dcera Polyxena se stane o něco později manželkou pana Viléma z Rožmberka a ještě později Zdeňka Popela z Lobkovic.)

V Praze působí též bývalý námořní velitel havanské flotily, který se proslavil v bojích proti anglickým korzárům - Juan Enquez de Borgia.

Nad Johnem Deem, nebo spíše nad jeho přístrojem, se stahují hustá černá mračna.

tomto období hovoří i rožmberský kronikář Václav Březan: „Joanes Dee vypověděný od císaře v Juni 1586, muž učený, byv s manželkou a dětmi a tovaryši svými vypovědín od císaře z Čech jedním legáta papežského, do Němec k Erfurtu táhnout minil... Příčina vypovědění byla nějaká pomluvení ho u císaře, jakož by černokněžníkem byl, mčv k tomu proti sobě nepřítel pana Jiřího z Lobkovic.“

John Dee tedy odchází z Čech, ale ještě jednou se vrátí na Třeboň k panu Vilémovi. Pobyde tam však velmi krátce. Odchází navždy zpět do Anglie, kde se stává rektorem university z vůle královny anglické Alžběty I.

Pan Vilém se usmíruje s císařem a vzápětí mu španělský vyslanec předává Řád zlatého rouna.

Za co? Za služby, které prokázal tento šlechtic španělské koruně?

Zbyla pouze legenda o kouzelném zrcadle a anglickém doktorovi. Zbyly i dohady, kam se záhadný černokněžný přístroj ztratil. Existuje několik variant: Je možná opět v majetku španělského krále, ukrytý před nepovolanými zraky.

Švédové jej zcizili za třicetileté války, tak jako tisíce jiných drahocenností Rudolfovy či Rožmberkovy sbírky.

Může být uschován na panství Jakuba Krčína z Jelčan - vrchního správce rožmberského majetku. Každopádně se tento záhadný aparát podivně objevil v Čechách ještě jed-

nou.

Bylo to v těžkých dobách Českého národa, kdy ze 4 miliónů obyvatel zbylo v zemích Koruny české pouze několik stovek tisíc. Za necelých třicet let války! Záhadné a magické zrcadlo se objevilo jako součást nástěnné malby ve starém sídle pánů z Růže - na krumlovském zámku, který získal, jak jinak, cizácký německý rod Schwarzenberků. Za jejich vlády proběhly na zámku rekonstrukce, jejichž součástí byl i maškarní sál zaplněný malbami malíře Josefa Lederera. Tam můžeme ještě dnes spatřit legendární zrcadlo Johna Deea.

Dvě legendy, které dělí tento svět na svět denních realit a svět mystiky. Nevyřešenou však navždy zůstane otázka, zda se nejedná o rozdělení úmyslné a záměrné. Přestože nelze spojit nespojitelné, v případě kouzelného Tezcatlipocova zrcadla to nemusí být tak docela pravda. Je jen nutné se vrátit o několik let nazpět. Někdy před rok 1580. Vrátit běh času a mít možnost zúčastnit se jednání královské rady.

Anglie prožívá velmi těžké období, neboť její největší rival Španělsko získalo nové državy a zlato do Španělska přímo teče. Je to pro Anglii velmi nesnesitelné, a proto Alžběta I. vydává „kaperské listy“, které opravňují jejich majitele přepadávat španělské lodi a zlato původně určené Španělům přemístit na místa pro Anglii podstatně výhodnější. To vše se odehrává ve vlnách Atlantického oceánu.

Doprava zlata do Evropy je v tehdejší době velmi pomalá. Ze Španělska se lodi vydávaly jihozápadním směrem ke Kanárským ostrovům, potom k Návětrným ostrovům Malých Antil a odtud do Panamské úžiny. Zpáteční cesta vedla kolem Havany směrem na sever. U Floridy se lodi nasměrovaly na východ a hnány pasáty pluly do Evropy. A právě v těchto místech byly napadány anglickými korzáry. Zde se proslavil i budoucí španělský vyslanec v Praze.

Protože Angličané velmi zdatně odčerpávali příliv zlata do Madridu, rozhodli se Španělé pro jinou alternativu, daleko bezpečnější. Dlouhé

karavany putovaly z Yucatánského poloostrova do Peru, kde se v Limě drahocenný náklad naložil na loď a přes Tichý oceán „zadem“ dostával do Španělska. A zde začíná opět náš příběh o Johnu Deevi a kouzelném zrcadle - tretce, kterou indiánským předkům prý zanechali mocní bohové.

John Dee, učený muž, který prošel mnohými evropskými zeměmi a byl pravděpodobně informován o mnohých zajímavostech přicházejících z Nového světa, stál prakticky v pozadí snah vyslat anglické korzáry na cestu kolem Ohňové země a napadnout zcela konkrétní loď, která měla v určeném termínu vyplout z Limy. Tyto zprávy mohla ostatně královská rada získat od španělských zajatců. John Dee, poradce královské rady, přesvědčoval anglickou královnu Alžbětu I. o nutnosti takového zásahu. Doposud se podařilo pouze jedinému člověku dostat do Tichého oceánu, a tím byl Portugalec Magalhaes. Španělskou admiraltu ani ve snu nenapadne, že Angličané zaútočí v Tichém oceánu. John Dee přesvědčil anglickou královnu o tom, že jediný muž, který je schopen tento úkol splnit, je Francis Drake. A tak Alžběta I. rozhodne a Drakeova výprava se vydává, jak jinak, na soukromou cestu s cílem, jenž je úzkostlivě tajen. Velitelská loď Golden Hind - Zlatá laň obeplouvá za dramatických okolností Hornův mys. To se již píše rok 1580. Francis Drake směřuje k pobřeží Peru, poblíž Limy překvapí španělské loďstvo a zmocní se jeho nákladu. Marně pak hledá hypotetickou „západní cestu“ a když ji nenalézá, obeplouvá jako první Angličan zeměkouli a vrací se do Anglie roku 1583. Je Alžbětou I. povýšen do šlechtického stavu a zanedlouho nato se John Dee vydá za Edwardem Kelleyem na dalekou cestu. Cílem je české království.

Dvě legendy, vzdálené oceánem času i oceánem skutečným. Dvě legendy skoro „na chlup“ stejné. Legendy, které spojuje učenec John Dee a Sir Francis Drake!

Na závěr této kapitoly si dovolme upozornit na další zajímavosti: Ještě nejméně jedno zázračné zrcadlo se má na naší planetě vyskytovat. Je o

něm řeč v souvislosti s nebeským původem panovnického rodu, z něhož pocházel japonský císař Hirohito.

Zrcadlo prý bylo kdysi tomuto rodu darováno nebeskými bohy jako důkaz božského původu japonských císařů...

Jestliže říkáme nejméně jedno, pak máme na mysli ještě jedno magické zrcadlo typu „Tetzcatlipoca“, jež se objevilo v jižních Čechách na počátku tohoto století. Jeho poslední majitel byl dle zpráv jediný člověk, který s ním uměl zacházet. Zemní, jak bylo tajemné zrcadlo, nazýváno, odpovědalo svým popisem tomu, co víme o zrcadlu Dr. Johna Dee. Velikostí asi 150 x 100 milimetrů jako by z oka vypadlo malůvce z Maškarního sálu Českokrumlovského zámku. Na první pohled obyčejné tmavší zrcadlo, o němž se říká, že pouze zasvěcený byl schopen jej uvést v činnost a spatřit minulé i současné děje.

Doufáme jen, že to nebyla obyčejná věštecká koule. Místo posledního výskytu? Magické zrcadlo bylo naposledy viděno ve Vimperku (u Prachatic) - na bývalém panství pana Voka z Rožmberka.